Година XV София, октомврий 1943 год. Книга 8 (148)

Илюстрация Илинденъ

Редакторъ: КИРИЛЪ ХРИСТОВЪ — СОВИЧАНОВЪ

Редакция и администрация: ул. „Пиротъ“ № 5, телеф. 2-19-32 — Чекова смѣтка 52-21

Абонаментъ 120 лв., за Европа—200 лв., за Америка—2 долара. Отдѣленъ брой 12 лв.

Списанието е одобрено отъ Министерството на Народ. Просвѣщение съ окржжно № 40,350 отъ 28. XI. 1923 г.

Размѣнени телеграми

Н. В. Симеонъ II, Царь на българитѣ

Л. Томовъ, предс. Илинд. организация

Искрено благодаря Вамъ и на членоветѣ на организацията за хубавитѣ поздрави и пожелания по-случай именния день на сина ми.

Иоанна

Н. В. Царица Иоанна

Н. В. Симеонъ II Царь на българитѣ
Двореца—Тукъ

Ваше Величество

По случай Тезоименния Ви день отъ мое име и отъ името на Илинденци Ви поднасямъ най-мили сърдечни честитявания и благопожелания.

Молимъ Всевишния да Ви дари здраве и дългоденствие Вамъ и на цѣлото Царско семейство за да закрепите и продължите великото дѣло на О'Бозе почившия любимъ царь Освободитель и Обединитель.

Ура за царь Симеонъ II. Да пребжде въ вѣковетѣ Обединена България!

Лазаръ Томовъ
Предс. Илинд. организация

Предс. Илинд. орг. г-нъ Томовъ
Тукъ

Вамъ и на илинденци благодаря сърдечно за изказанитѣ ми пожелания по случай избора ми за Регентъ на Царството.

Изразената готовность за саможертва въ дань на *Царь и Родина*, е гаранция за свѣтлото бждеще на България.

Генералъ лейтенантъ *Миховъ*

Пишатъ ни отъ Битоля

Най-после доживѣхме да отпразднуваме *40 годишнината отъ славната Илинд. епопея*, която на времето очуди свѣта и на която се пада голѣмъ дѣлъ за реализиране на общо бълг. идеали. Ние тукъ илинденци се чувствуваме особено щастливи, че първи дадохме сигнала и сътворихме Илиндень, който създаде духъ не само на възстанието но и следъ туй възстанови съ удивителна бързина моралнитѣ сили на макед. българи да посрещнатъ и победятъ нови страшни напасти и разочарования. Тоя духъ и днесъ още крепи вѣрата на нашитѣ братя въ недоосвободенитѣ краища. Вчера достойно почетохме паметьта на всички наши паднали другари. Тържеството ни бѣ масово посетено отъ цѣлото гражданство.

Председателътъ на д-вото ни произнесе следната речь:

Общо известно е, че никой народъ не е робувалъ толкова дълги години, колкото нашия. Тежко и непоносимо бѣ двойното ни робство, но измежду недрата на измѫчения народъ излѫчиха се синове, въ лицето на нашитѣ възрожденци най-напредъ да се премахне фанариотското иго отъ черкви и училища, за да настѫпи просвѣта и съзнание. Дълги години се води тая борба, до като най-сетне се стигна до издигането на бълг. Екзархия, следъ която отпочна и борбата за политическата ни свобода.

Патриархътъ на тази борба бѣ *Раковски*, последванъ отъ *Каравеловъ*, *Левски*, *Ботевъ* и др. до като се стигна до Руско-турската война, която свърши съ *Санъ Стефанския договоръ*, очертаващъ границитѣ на българското племе. За жалость, вѣковнитѣ ни врагове въ Берлинъ разпокѫсаха България, като оставиха *Македония* пакъ подъ робство съ нѣкакви привидни права, които не се приложиха. Още неизсъхнало мастилото отъ *Берлинския договоръ* и не прекарана нова граница между *България* и *Турция* населението прояви своя протестъ съ възстание въ *Кресненското дефиле*. Две седмици по-късно избухна възстание въ *Разложката котловина*. А презъ 1880 година се разкрива въ *Охридъ* съзаклятие организирано отъ *Охридския владика Натанаилъ*. Потушаването на двете възстания и цената съ която се заплати *Охридското съзаклятие* не угаснаха копнежа за свобода. *Българщината* се окопитва отъ удара, който събитията около *Руско-турската война* й бѣ нанесенъ и събира наново сили Народътъ наново се окопитва около своитѣ църковни общини Училищната мрежа презъ периода 1880—1893 год. бързо се разширява въ *Македония*. Солунската гимназия е ржководния центъръ и умътъ на *Македония*. Почти всички избраници на нацията съ качества на истински вождове и скромни труженици, сѫ пили отъ живата вода на тѣхната наука и сѫ дишали въздуха на нейната революционна атмосфера.

Въ 1893 год. за пръвъ пѫть се основа въ *Солунъ* революционенъ комитетъ. И още при самото начало се обрисува националния характеръ на организацията. Споредъ първия уставъ: нейнъ членъ може да бѫде всѣки *българинъ*, който . . . Отъ 1893—1903 г. се води усилена дейность по градове и села въ *Македония* и *Одринско*, за да се подготви населението за едно повсемѣстно възстание. Тъкмо на днешния день „*Илиндень*“ преди 40 години, възстанаха въоржжени около 20,000 борци въ *Македония и Одринско*. Цѣли 3½ месеци тѣ водиха неравна кървава борба. Само въ *Битолско* има 150 сражения, въ които паднаха убити около 746 възстаници, безъ да изброявамъ за другитѣ революционни окржзи и за опожаренитѣ села въ цѣли околии и за убити и изклани старци, жени и деца. Този кадъръ отъ възстаници бѣ една наша войска отъ селяни съ всички технически несъвършенства и психологически дефекти на войска, въоржжена съ пушки „гра“, „мартини“ и др., която се бори срещу 300,000 хилядна модерна армия, въоржжена съ пушки „маузеръ“ и разполагаща съ артилерия и кавалерия. При всички недостатъци, обаче, възстаницитѣ устояха на борбата съ вѣрата, възторга и самопожертвователностьта си. Възстанието особено въ *битолско* бѣше масово: цѣлиятъ народъ се дигна на кракъ и свърза сждбата си — животъ, имотъ и честь — съ изхода на борбата. Никое друго възстание на *Балканитѣ* не струва въ такъво кжсо време толкова опустошения и невинни човѣшки жертви. Ето защо *Илинденското възстание* е не само най висшата точка на борческото напрежение въ *Македония*, но и изкупителна дань на общо българския стремежъ къмъ свобода. Въ пламъцитѣ на опожаренитѣ села не изгасна духътъ, който сътвори „*Илиндень*“. Тоя духъ възобнови разорената область и възстанови съ удивителна бързина моралнитѣ сили на *македонскитѣ българи*, за да посрещнатъ и победятъ нови страшни напасти и разочарования. Тоя духъ и днесъ крепи вѣрата на нашитѣ братя въ недоосвободенитѣ краища.

По продължителностьта на своето сжществуване и по дълбокия преломъ, който извърши въ душата на роба, револ. организация нѣма свое подобие въ освободителнитѣ борби на другитѣ народи. Тя раздруса душата на *македонския робъ*, превъзпита го, закали волята му и я подчини на една сурова самодисциплина, направи отъ него фанатиченъ пазитель на тайната и рицарь на твърдостьта срещу всички пъклени планове на неговитѣ врагове. *Илиндень* е страшния екзаменъ на който бѣ извиканъ *македонскиятъ българинъ* следъ 10 годишенъ революционно възпитателенъ трудъ. За това ясно говорятъ ржкопашнитѣ боеве надъ село Карбуница въ Кичевско, при прохода „Слива“ Крушовско, при епичното сражение надъ с. *Апоскепъ* и др.

Илинденското възстание съ своята подготовка, трайность и неуведаемо значение заема мѣсто между най-мощнитѣ прояви на българския националенъ духъ на редъ съ *Шипка*, *Сливница*, *Люле Бургасъ*, *Одринъ* и *Тутраканъ*.

Илиндень докара европейско вмѣшателство, а следъ туй съ продължителната ни борба се предизвика *Балканската и Европейска войни*, най-после дойде и сегашната война, която ни донесе свободата.

Илинденската епопея може да се гордѣе въ историята. Ней се пада дѣль за реализирането на *българската идея*, за днешната свобода на родната ни земя, за обединение на *българското племе*.

Вѣчна да пребѫде Обединена и велика България! Да живѣе Негово Величество Царьтъ на българитѣ. Да живѣе българскиятъ народъ.

Г. п. Христовъ